

BÜRGER

ΕΛΕΩΝΟΡΑ

ΣΗΜ. Ὁ Γότφριδ Αὐγουστος Bürger, ἐγεννήθη τὴν 31 Δεκεμβρίου 1747 εἰς τὸ Μολμερσβέντε, ὅπου ὁ πατέρας του ἦταν ἱερεὺς. Τὰ πρῶτα μαθήματα τ' ἄκουσε στὸ πατρικὸ του σπίτι. Εἰς ἡλικίαν 13 ἐτῶν τὸν ἐπῆρεν ὁ πάππος του κοντὰ του καὶ τὸν ἔβαλε στὸ δημόσιον Σχολεῖο στὸ Ἀγερσλέμπεν. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἡ ποιητικὴς προσπάθειες ἦταν ἡ ἀγαπητὴ του ἐνασχόλησις. Ἐνα ἐπίγραμμα πού ἔκαμε γιὰ ἓνα συμπαθητὴ του ἐπροκάλεσε ἓνα γερὸ ξυλοζόπημα πού ἐστοίχισε στὸν Bürger τὴν ἀποβολὴν του ἀπὸ τὸ σχολεῖο. Ἐπῆγε τότε στὴ Χάλλε ὅπου ἀκολούθησε παρὰ τὴν θέλησίν του, καὶ μόνο διότι τὸ ἀπαιτοῦσε ὁ πάππος του, θεολογία. Ἀλλὰ κ' ἐκεῖ ὁ ἀχαλίνωτος βίος του ἔκαμε τὸν πάππο του νὰ τὸν ἀποσύρῃ καὶ νὰ τὸν στείλῃ στὴ Γοτίγγη γιὰ νὰ σπουδάσῃ νομικά. Κ' ἔδω ὁμῶς ἐξακολούθησε τὴν ἰδίαν ζωὴν πού ἐπὶ τέλους ὁ πάππος του τὸν ἐγκατέλειπεν ὅλως διόλου. Ἀπ' ἐδῶ ἀρχίζει γιὰ τὸν Bürger μιὰ ζωὴ γεμάτη ἀπὸ τῆς πίκρης τῆς βιοπάλης.

Ἐξοῦσε ἀπὸ παραδόσεις ἰδιωτικῶν μαθημάτων πού ἔδιδε περὶ αἰσθητικῆς καὶ γερμανικῆς καλλιτεχνίας. Ἀφοῦ ἔχασε τὴν πρώτην του σύζυγον ἐνυμφεύθη τὴν νεωτέραν ἀδελφὴν τῆς τῆς Μόλλη πού τὴν ἀγάπησε μὲ ὅλη τὴν θέρμη τῆς ποιητικῆς του ψυχῆς. Μὰ κ' αὐτῆς ὁ πρόωρος θάνατος τὸν ἐβύθισε σὲ μεγάλῃ λύπῃ πού γιὰ πολὺ καιρὸ εἶχε στερεῖναι ἡ ποιητικὴ του παραγωγὴ.

Στὴν ἐπετηρίδα τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Γοτίγγης τοῦ ἀπένειμαν τὸν τίτλον τοῦ διδάκτορος τῆς Φιλοσοφίας, καὶ τὸν διώρισαν ἔκτακτον καθηγητὴν, ἀλλὰ χωρὶς μισθόν. Καὶ μόνον ὅταν ὁ ποιητὴς φθισικὸς δὲν μποροῦσε πλέον καὶ νὰ ἐργάζεται τότε τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ ἔδωκε ἐφάπαξ ἓνα βοήθημα ἀπὸ 50 τάλληρα. Πῶς ἤμποροῦσε ὁμῶς μὲ τὸ ποσὸ αὐτὸ νὰ διατηρηθῇ ἓνας ἀσθενής; Ἐτσι κοντὰ στὸ κρεβάτι τῆς ἀρώστιας του τοῦ παραστέκονταν τὸ ἀπαίσιο φάντασμα τῆς πείνας. Καὶ ἔτρωγε μόνον ὅταν τοῦ ἔστελλαν οἱ φίλοι του πού ὅπως ὅπως τὸν συντηροῦσαν.

Ἀπέθανε τὴν 8 Ἰουνίου 1794.

Ὅταν εἶχαν ἐκδοθῇ τὰ ποιήματά του ὁ Schiller τοῦ εἶχε κάμει κάπως αὐστηρὴ κριτικὴ. Μὰ ὅσο αὐστηρὴ κ' ἂν ἦταν ἡ κριτικὴ τοῦ Schiller τὸ θερμὸ αἰσθημα τῆς ποιήσεώς του, ἡ τρυφερότης καὶ ἡ δύναμις τῆς ἐκφράσεώς του, ἡ ποιικιλία τῶν μορφῶν καὶ ἡ μελωδία τῶν στίχων του εἶνε ἀρεταὶ πού ἀρκοῦν νὰ ἐξασφαλίσουν γιὰ πάντα στὸν Bürger μιὰ θέση σημαντικὴ μεταξὺ τῶν λυρικῶν ποιητῶν.

Ἀπὸ τὰ τραγούδια του τὸ περιφημότερό του εἶνε ἡ **ΕΛΕΩΝΟΡΑ** Ἡ Μπαλ. λάτα αὐτὴ ὅταν ἐδημοσιεύθη εἶχε προκαλέσει τὸν γενικὸν θαυμασμόν. Γιὰ μᾶς ἔχει καὶ τοῦτο τὸ ἐνδιαφέρον ὅτι μᾶς θυμίζει τὸν δικὸ μας τὸ Βρυκόλακα.

Ἡ Ἑλεωνόρα μιὰν αὐγὴ
Τὰ μονοπάτια ἐπῆρε
«Γουλιέλμο μ' ἐλῃσμόνησες
Ἡ ὁ χάροντας σ' ἐπῆρε;»
Ἦταν μακρὰ στὴ ξενιτειὰ
Στὸν πόλεμο καὶ στὴ φωτιὰ
Καὶ γράμμα του ἔως τότε
Δὲν πῆρε ἡ Ἑλεωνόρα.

Ὁ Ρήγας μὲ τὴ Ρήγισσα
Τώρα ποθοῦν γαλήνη

Μαλάκωσε ἡ σκληρὴ καρδιά.
 Κ' ἐκλείσαν τὴν εἰρήνην.
 Καὶ τὰ στρατεύματα σειρὲς
 Γυρνοῦνε πίσω μὲ χαρὲς
 Δαφνοστεφανωμένοι
 Κι' ὁ κόσμος τοὺς προοιμνέει.

Κι' ἀπὸ παντοῦ, ἀπὸ παντοῦ
 Στοὺς δρόμους, στὰ σωκάκια.
 Ζήτω! τοὺς φώναζαν ἡ γρηῃς,
 Οἱ γέροι, τὰ παιδάκια.
 Κι' ὅλες οἱ ἀρραβωνιαστικὲς
 Τρέχουν κ' ἐκεῖνες βιαστικὲς.
 Ἄχ! μὰ γιὰ τὴν Ἀεωνόρα
 Ὅλα εἶνε μαῦρα τόρα.

Κι' ὅσοι στρατιῶτες διάβαιναν
 Μὲ τ' ὄπλο τους ἐπ' ὤμου.
 Τοὺς ρώταε «Μὴ τὸν ἴδετε
 Κ' ἐμένα τὸν καλὸ μου;» —
 Κι' ἀπ' ὅλους ὅσους κι' ἂν ρωτᾷ,
 Κανένας δὲν τῆς ἀπαντᾷ
 Καὶ κόβει τὰ μαλγιά της
 Καὶ τὰ πετάει μακριὰ της.

Τρέχει κοντὰ ἡ μανοῦλα της
 «Λυπήσου τὴν Θεέ μου!
 Παιδάκι μου, τί μοῦπαθες;
 Ἔλα κοντά μου, πέ μου» —
 «Μάνα μου, ὁλοῖς τον ποὺ χαθεῖ
 Ἀπὸ τοῦ χάρου τὸ σπαθί!
 Τᾶχει ὁ Θεὸς γραμμένα.
 ὦ! Ἀλοῖμονο σ' ἐμένα!» —

«Βόηθα Θεέ μου! Κόρη μου
 Τὴν προσευχή σου κάνε
 Κι' ὅτι κι' ἂν κάνῃ ὁ Θεὸς
 Εὐλογημένος νᾶνε!» —
 «Μάνα τὸ νοῦ σου μὴ χαλᾷς!
 Καὶ γιὰ Θεὸ μὴ μοῦ μιλᾷς!
 Ἡ προσευχὴς μου ἐμένα
 Ἐπῆγαν στὰ χαμένα» —

«Σώπα παιδί μου! Κι' ὁ Θεὸς
 Θὰ σὲ παρηγορήσῃ
 Κι' ἡ Ἄγια ἡ Μεταλάβωσι
 Τὸν πόνο σου θὰ σβύσῃ» —

«Μάνα, τοῦ στήθους μου ἡ φωτιά
Τίποτε δὲν τὴ σβύνει πιά.
Τ' Ἀγια ζωὴ δὲν βάνουν
Σ' ἐκείνους ποῦ πεθάνουν» —

«Κι' ἂν ὁ καλὸς σου κόρη μου
Στὰ ξένα ἐκεῖ ποὺ ἐστρώθη
Ἄλλη καμμιὰν ἀγάπησε
Καὶ τὴν ἐστεφανώθη;
Τὶ σὲ ὠφελοῦν οἱ στεναγμοὶ
Ποὺ σοῦχουν κάμει τὸ κορμὶ
Καὶ τὴν καρδιά σου μαύρη
Ποὺ ἀπ' τὸν Θεὸ νὰ ταῦρη!» —

«Μάνα μου, ὁλοῖς τον ποὺ χαθεῖ!
Ὅλοῖς τονε ποὺ σβύσει!
Τὸ κέρδος μου εἶν' ὁ θάνατος.
Νὰ μὴ μὲ εἶχες γεννήσῃ!
Σβύσε, ζωὴ, παντοτεινά!
Σύρε στοῦ Ἀδὴ τὰ σκοτεινά!
Ὁ Θεὸς τᾶχει γραμμένα!
Ὡ! Ἀλοίμονο σ' ἐμένα!» —

«Ἀχ! Μὴ τὴν συνερίζεσαι
Θεέ, μαζύ σου ἂν τᾶχη!
Δὲν ξέρει ἡ γλῶσσα τί λαλεῖ
Μὴ τῆς κρατῆς ἀμάχη.
Παιδάκι μου, ἔλα μόνο σου
Καὶ ξέχασε τὸν πόνο σου
Τώρα ἡ ψυχὴ σου ἄς κλίνη
Τὴ θεία νὰ βρῇ γαλήνη!

Μάνα μου, πές μου τὶ θὰ πῇ
Δευτέρα παρουσία;
Χωρὶς ἐκείνον Κόλασι!
Μ' ἐκείνον Εὐτυχία!
Σβύσε· ζωὴ παντοτεινά!
Σύρε στοῦ Ἀδὴ τὰ σκοτεινά!
Δίχως ἐκείνον πίσω
Δὲν θὰ ἠμπορῶ νὰ ζήσω!» —

Κ' ἀλάλιαζε ἡ ἀπελπισιά
Στὸ νοῦ καὶ στὴ ψυχὴ τῆς.
Καὶ βλαστημοῦσε τὸν Θεὸ
Ποῦταν σκληρὸς μαζύ τῆς.
Κι' ὥς τὰ ἡλιοβασιλέματα
Τὸ στήθός τῆς ὀλοαῖματα

Τὸ χτύπαε· κι' ὥς τὸ βράδυ
Ποὺ βγήκαν τᾶστρα ὁμάδι.

Μὰ ἄκου! Ἄπ' ὅξω ἐν' ἄλογο,
Τράπ, τράπ, τὸ πάτημά του!
Ὁ καβαλλάρης πέξεψε
Βροντάει ἢ φορεσιά του.
Ἄκου! τῆς πόρτας τὸ χαλκὰ
Πῶς τὸν χτυπάει σιγά, γλυκά.
Καὶ στοῦ σπιτιοῦ τᾶνώγια
Μπήκαν αὐτὰ τὰ λόγια.

«Ἐ! Σήκω πάνω! Ἀγρυπνᾷς
Ἀγάπη μου ἢ κοιμᾶσαι;
Γελᾷς; Ἡ κάκια μοῦ κρατεῖς;
Ἡ κλαῖς καὶ μὲ θυμᾶσαι;»
«Γουλιέλμο ἐσύ; Πῶς ἔτσι ἀργά;
Τρέχουν τὰ δάκρυα μου γοργά.
Λάκρυα δὲν ἔχω πιά ἄλλα,
Ποῦθ' ἔρχεσαι καβάλλα;»

«Μεσάνυχτα ξεκίνησα
Γρήγορος σὰν τὸ χάρο
Ἀπὸ μιὰ χώρα μακρινή
Κ' ἦρτα γιὰ νὰ σὲ πάρω.»
«Γουλιέλμο μου, ἔτσι σκοτεινά;
Κι' ὁ ἀγέρας, δές, φουσομανᾷ
Ἑμπα νὰ σὲ ξεστάνω
Στὴν ἀγκαλιὰ μου πάνω.»

Ἄσ' τὸν ἀγέρα νὰ φουσᾷ
Παιδί, ἄσ' τὸν τὸν ἀγέρα!
Τ' ἄτι χτυπάει τὸ πόδι του
Θέλει νὰ τρέξῃ πέρα.
Ἐλα! Καβάλλα! στὸ λεπτό,
Μίλια θὰ τρέξουμ' ἑκατὸ
Μὲ τὸ γοργό μου τᾶτι
Στὸ νυφικὸ κρεβάτι.»

«Μίλια ἑκατὸ πέρα μακρινά
Θές νὰ μὲ πάρῃς τώρα;
Ἄκου! Ἡ καμπάνα ποὺ χτυπᾷ
Τὴν ἐνδεκάτην ὥρα!»—
«Ναί, εἰν' ἀργά· μὰ κύτα ἐκεῖ,
Φέγγ' ἢ Σελήνη μαγική!
Καὶ θὰ σὲ πάω μὲ τᾶτι.
Στὸ νυφικὸ κρεβάτι.»—

«Πές μου, ποῦν' τὸ σπιτάκι σου;
 Ποῦ; Πῶς τὸ κρεβατάκι;» —
 «Μακρὴ, πολὺ μακρὰ ἀπ' ἐδῶ,
 Βουβό, ψυχρὸ μικράκι.
 Ἐξῆ σανίδια, κι' ἄλλα δύο.»
 «Καὶ μὲ χωρεῖ;» — «Ναί, καὶ τοὺς δύο.
 Ἐμπρός! Κ' οἱ καλεσμένοι
 Προσμένουνε οἱ καϋμένοι.»

Πηδάει ἡ κόρη στ' ἄλλογο
 Κι' ἀπλώνει δίχως ἔνοια
 Στοῦ καβαλλάρη τὸ λαιμὸ
 Τὰ χέρια τὰ κρινένια.
 Καὶ χούρρα χούρρα, χόπ χόπ χόπ!
 Ἐτρεχε τ' ἄλλογο γκαλοπ,
 Καὶ βγάζαν ἀπὸ κάτω
 Φωτιᾶς τὰ πέταλά του.

Κ' ἔτρεχαν πίσω ἀφίνοντας
 χωρία, πολιτεῖες, χτίρια
 Δάση, λειβάδια, ποταμούς:
 Πῶς τρέμαν τὰ γεφύρια!
 «Πές μου φοβᾶσαι ποῦν' ἀργά;
 Χούρρα! Οἱ νεκροὶ τρέχουν γοργά!
 Πές μου, οἱ νεκροὶ σὲ σκιάζουν;» —
 «Ὁχι. Ἄσ' τους νὰ ἡσυχάζουν.

Ἄκου! Τὶ λένε τὰ πουλιὰ
 Ψηλὰ στὰ δένδρα πάνου;
 «Φέρτε τον νὰ τὸν θάψουμε!»
 Μιὰ συνοδεία λειψάνου
 Μὲ ψαλμωδίες περπατεῖ
 Καὶ νεκροκρέβατο κρατεῖ
 Κι' ἀκούονταν γὰρ ὕμνοι
 Σὰν ξωτικά στὴ λίμνη!

«Ἀργότερα τὸ θάβετε
 Τὸ λείψανο ἀνθρωποῖ μου!
 Πρῶτα νὰ τὴν στεφανωθῶ
 Πηγαίνω τὴν καλή μου.
 Ἐλα, κλησάρχη, ἔλα κοντά.
 Κράτα τὸ ἴσο δυνατά!
 Τὸ πετραχεῖλι βάλε
 Κ' ἔλα, παπᾶ, καὶ ψάλλε!» —

Ἡ συνοδεία ἐσώπασε
 Τὴν προσταγὴ ἀγροικῶντας.

Καὶ χούρρα! Πίσω ἀπ' τᾶλογο
Χυμάει ἀκολουθώντας
Καὶ πάντα πέρα, χόπ χόπ χόπ
Ἐτρεχε τᾶλογο γκαλόπ
Καὶ βγάζαν ἀπὸ κάτω
Φωτιές τὰ πέταλά του.

Κ' ἔτρεχαν πίσω ἀφίνοντας
Χωριά, λειβάδια, δάση!
Ὅπου τὸ μάτι δὲ μπορεῖ
Νὰ ἰδῇ, νὰ τὰ προφτάσῃ!
«Πές μου, φοβᾶσαι ποῦν' ἀργά;
Χούρρα! οἱ νεκροὶ τρέχουν γοργά!
Πές μου οἱ νεκροὶ σὲ σκιαίζουν;» —
«Ὅχι. Ἄς τοὺς νὰ ἡσυχάζουν!»

Γιὰ ἰδέτε! Γύρο στὸν τροχὸ
τῆς Μοίρας πῶς χορεύουν
κάτι φαντάσματα θαμπὰ
Ποῦ στὸ φεγγάρι νεύουν.
Σοὺ — σοὺ — Στοιχεῖὰ τηράτε με
Ἐλᾶτ' ἐδῶ, ἀκολουθατε με·
Χορέψτε μου ἐδῶ χάμου
Χορὸ συρτὸ τοῦ γάμου!

Καὶ τὰ στοιχεῖα τὸν ἀκολουθοῦν
Σοὺ — σού, — μ' ἀνατριχίλλα
Σὰν τὸν ἀνεμοστρόβιλλο
Μεσ' στὰ ξερὰ τὰ φύλλα
Καὶ τρέχουν, τρέχουν, χόπ χόπ χόπ!
Κ' ἔτρεχε τ' ἄλλογο γκαλόπ,
Καὶ βγάζουν ἀπὸ κάτω,
Φωτιές τὰ πέταλά του.

Πῶς φεύγουν, ὅσα γύρω τοὺς
Φωτίζει τὸ φεγγάρι!
Πῶς φεύγει πάνω ὁ οὐρανὸς
Κ' οἱ ἀστερινοὶ του οἱ φάροι! —
«Πές μου φοβᾶσαι ποῦν' ἀργά;»
Χούρρα! οἱ νεκροὶ τρέχουν γοργά!
«Πές μου οἱ νεκροὶ σὲ σκιαίζουν;»
«Ὡμέ! Ἄς τοὺς νὰ ἡσυχάζουν.» — — —

• Μαῦρε μου! ἀκούω μαῦρε μου,
Τὸν πετεινὸ ποῦ κράζει ==
Νοιώθω τ' ἀγέρι τ' αὐγινό ==
Τὸ μεντζαρόλι ἀδειάζει ==

Μαῦρε ! σταμάτησε, νὰ ἰδῶ ! —
 Τὸ κρεβατάκι νᾶτο ! ἐδῶ !
 Γοργὰ οἱ νεκροὶ ποὺ τρέχουν !
 Δρόμο ἄλλο πιά δὲν ἔχουν.» — — —

Φτάνουν σὲ θύρα, σίδερα
 Ποῦταν τὰ κάγγελα της.
 Μὲ μιὰ βιτσιὰ κ' ἡ κλειδωνιά
 της σπάζει κι' ὁ ἐμπεράτης.
 Κι' ἀνάμεσα στὰ μνήματα
 Περνοῦν μὲ γοργοβήματα
 Καὶ φέγγει μὲ γαλήνη
 Στὰ μάρμαρα ἡ Σελήνη.

Μὰ κύτα ἐκεῖ ! Γιά μιὰ στιγμή
 Θάμα φριχτὸ στὰ μάτια !
 Τοῦ καβαλλάρη τὸ πετοῖ
 Ἀπὸ πάνω του κομμάτια
 Σὰν ὕσκα τοῦπεφτε ἀπαλή.
 Καίκαλο μέν' ἡ κεφαλή !
 Καὶ σκελετὸς ἐφάνη
 Κρατῶντας τὸ δρεπάνι.

Φυσομανῶντας τᾶλογο,
 Στὰ δνὸ του πόδια ἐστάθη.
 Καὶ χοῦ ! μπροστὰ στὰ μάτια της
 Ἐχώθηκε κ' ἐχάθη.
 Οὐόλιασμα ἐπάνω δυνατό !
 Ὁ λάκκος βγάζει βογγητό !
 Κ' ἡ Ἐλεωνόρα μένει
 Σὰ μισοπεθαμένη !

Καὶ τότε πᾶνε σέρονοντας
 τοῦ τάφου των τὰ ράκη
 Καὶ στένουν γύρω της χορὸ
 Καὶ λένε οἱ βρυκολάκοι.
 « Ὑπομονή ! Ὑπομονή !
 Κι' ἂν ἡ καρδιά βαθεῖα πονῇ !
 Τοῦ Θεοῦ μὴ κάμνης κρίσι !
 Ὁ Θεὸς νὰ σ' ἐλεήσῃ ! » —